Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
СМЕТНА ПАЛАТА

РЕШЕНИЕ № 66 – ДПК

Днес, 16.09.2026 г., в град София, Сметната палата на Република България, в състав:

Председател: Димитър Главчев
Заместник-председател: Маргарита Николова
Заместник-председател: Силвия Кърдрева
Член: Даниела Въткова-Милушева
Член: Мария Илиева

УСТАНОВИ:

Постъпило е становище от дирекция „Превенция на корупцията“ относно проект на Решение на Министерския съвет за съгласуване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ЗИД на ЗДАНС), с вх. № 12-00-289/27.08.2026 г. по описа на Сметната палата, без предложения по отношение на корупционния риск.

Законопроектът предвижда промени, отнасящи се до:

- органите на управление на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС, Агенцията);
- структурата на Агенцията;
- дейностите на Агенцията и правомощията на нейните органи;
- служителите на ДАНС.

Предвижда се завишаване на изискуемия за председателя на ДАНС професионален стаж в службите за сигурност от 12 на 15 години, като отпада алтернативното изискване за юридически стаж. Прецизират се функциите на административния секретар на Агенцията.

Със законопроекта се предлага основни структурни звена в Агенцията да бъдат дирекциите, включително териториални. Наименованията, структурата и дейностите на дирекциите ще се определят с акт на председателя на ДАНС, а не с акт на Министерския съвет, каквато е сега действащата редакция на закона. С акт на председателя ще се предоставя възможност за създаване и на други структурни звена в Агенцията, както и за определяне на райони на действие на териториалните дирекции и на другите звена.

С оглед липсата на изрична уредба в ЗДАНС, наред с функциите на орган по акредитиране на сигурността по Закона за защита на класифицираната информация се регламентира, че Агенцията осъществява и функциите на орган по TEMPEST.

Прецизират се основанията за извършване на оперативно-издирвателна дейност.

Преразглеждат се разпоредби, уреждащи информационната дейност на ДАНС.

Предвижда се преодоляване на констатирани непълноти в правната уредба на контролната дейност по отношение на организацията на физическата и на информационната защита на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност.

Разширява се списъкът на тежките умишлени престъпления, за предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното преследване на които се обработват резервационни данни на пътниците в Република България, превозвани по въздух.

Допълва се и списъкът на компетентните органи, имащи право на достъп до резервационни данни на пътниците в Република България, превозвани по въздух, по предварително определени критерии (допълват се дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ на Министерството на вътрешните работи и дирекциите на ДАНС, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност) или въз основа на мотивирано искане (допълват се Комисията за противодействие на корупцията и Служба „Военна полиция“). Разширяването на списъка на компетентните органи се налага предвид осъществяваните от тях дейности и установената компетентност за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на предвидените в ЗДАНС престъпления.

С цел отстраняване на констатирани в практиката по прилагане на закона непълноти и гарантиране на ефективно изпълнение на дейностите на ДАНС, се разширява кръгът от субекти по чл. 129 от ЗДАНС, задължени да оказват съдействие на органите на Агенцията при изпълнение на възложените им със закон правомощия, както и да предоставят на Агенцията всяка постъпила или придобита от тях информация, която е свързана с изпълнението на възложените със закон правомощия на Агенцията.

Предвижда се отпадането на категорията служители на Агенцията, чийто статут се урежда от Закона за държавния служител. На служителите на Агенцията се забранява участието в тайни и/или неформални организации и общества, с цел гарантиране на по-голямата им надеждност.

Предвижда се възможност конкурс за назначаване на държавна служба в Агенцията да не бъде провеждан за лица, за които е извършено предварително изучаване или които притежават специфични квалификация, знания, умения и опит от важно значение за защита на националната сигурност, ако отговарят на изискванията за постъпване на държавна служба в Агенцията. Аналогична възможност се предвижда и по отношение на конкурсите за преминаване в по-висока по вид длъжност

Променя се срокът на изпитване, уреден в чл. 59, ал. 1 от ЗДАНС, от една на две години, което се обуславя от наблюдавани проблеми, забелязвани по отношение на адаптирането на новоназначени служители при осъществяване на служебната дейност.

В съответствие с разпоредбата на чл. 49, ал. 3 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление, е предвидена възможност на държавни служители в Агенцията, с тяхно съгласие и срещу допълнително възнаграждение при определени условия, със заповед на органа по назначаването да се възлагат задължения във връзка с изпълнението, управлението и/или отчитането на: проекти или програми, съфинансирани от Европейския съюз, Европейските фондове при споделено управление или от други международни/европейски финансови институции и донори, по които Агенцията е бенефициент или партньор.

Въвежда се възможност за държавните служители в Агенцията да кандидатстват за заемане на длъжности по срочен договор в институции или структури на Европейския съюз или в международни организации в областта на защита на националната сигурност, както и възможност да изпълняват такива длъжности, като се предвижда условията и редът за това да бъдат определени в наредба на председателя на Агенцията.

Предвиждат се промени и относно възнагражденията, отпуските и дисциплинарната отговорност на служителите в Агенцията.

С Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предвиждат промени и в Закона за електронните съобщения, Закона за защита на класифицираната информация, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за противодействие на тероризма и Закона за специалните разузнавателни средства.

При анализа на законопроекта не се установиха предпоставки, генериращи корупционен риск.

След обсъждане на становището, на основание чл. 15, ал. 1, т. 1, чл. 46, т. 2, предл. първо и чл. 48, ал. 1, т. 7, предл. първо от Закона за противодействие на корупцията сред

лица, заемащи публични длъжности, във връзка с § 3, ал. 4, и § 16, т. 4, б. „б“ и т. 14 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, Сметната палата,

РЕШИ:

СЪГЛАСУВА проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, с изх. № ПН-2534/27.08.2026 г. по описа на Държавна агенция „Национална сигурност“, без предложения относно наличието на корупционен риск.

СМЕТНА ПАЛАТА:

Председател: ……п…… /Димитър Главчев/

Заместник-председател: ……п…… /Маргарита Николова/

Заместник-председател:: ……..……п……./Силвия Кърдрева/

Член: ……п…….. /Даниела Вътkова-Милушева/

Член: ……п……..……..……..... /Мария Илиева/